

OPIEKUN KATOLICKI

Nr 69.

W pracy i oświacie, przyszłość nasza!

Rok XV.

Bytom (Beuthen O./S.) dnia 1 września 1888.

„Opiekun Katolicki“ wychodzi co środę i sobotę. **Przedpłata kwartalna** wynosi na pocztach jak i dla miejscowych 1 markę; w Austrii z przesyłką 75 cent.; w Ameryce 1/2 dolara. **Listy** nadsyłać należy franko pod adresem: Redakcyja lub Ekspedycyja „Opiekuna Katolickiego“ w Bytomiu (Beuthen O./S.) Dyngesstrasse 27. **Za ogłoszenia** płaci się od wiersza petytowego lub zajętogo miejsca 20 fen.

Ogłoszenia przyjmuje Ekspedycyja w miejscu, jako też i w Wroclawiu Rudolf Mosse oraz Haasenstein & Vogler w Berlinie i Hamburgu. — W Warszawie Rajchman i Frenkler, ulica Senatorska Nr. 18. — W Frankfurcie n. M. Daube & Co. — W Paryżu i na całą Francyzę A. Sławiński Paris, Rue Véselý Nr. 3. **Rękopisma** nadesłane Redakcyi nie zwracają się, lecz bywają niszczone.

Bytom, dnia 31 sierpnia.

Pospiech ministra włoskiego Crispiego w podróży politycznej do Niemiec i Austrii świadczy, że zatarg francuzko-włoski, wszczęty o Masowę nad Morzem Czerwoném ale dotyczący głównie panowania na Morzu Środiemném, już groźne przybrał rozmiary. W Friedrichsruh u księcia Bismarcka zabawił Crispi zaledwie półtora dnia; zjazd zaś Crispiego z austryackim ministrem spraw zagranicznych hr. Kalnokym trwał w Eger tylko kilka godzin. Zresztą nie sama Francya protestuje przeciw zajęciu Masowy i okręgu Zula przez Włochów. Rząd turecki rozesłał do mocarstw okólnik, w którym najwyraźniej protestuje przeciw uroszczeniom włoskim i wykazuje niewątpliwe wiarygodność i podstępność kolonialnej polityki ministerstwa włoskiego. Minister włoski Crispi oczywiście szukał pomocy w Friedrichsruh i Eger przeciw Francyi, pomnażając liczbę pancerników swoich krążących na Morzu Środiemném pod pozorem ćwiczeń. Zdaje się jednak, że nie wiele doznał pociechy mianowicie w Friedrichsruh, gdzie najwięcej się spodziewał, bo gazety niemieckie, które przedtem umowom w Friedrichsruh przypisywały wielkie znaczenie, nagle spuściły z tonu. Najdziwniejsze jest to, że organ księcia Bismarcka „Nordd. Allg. Ztg.“ występuje w obronie byłego generała francuzkiego Boulanger'a i twierdzi, że on bynajmniej nie jest wrogiem pokoju. Zdaje się, że wołałaby ona, żeby Boulanger przyszedł do steru rządów w Francyi anizeli orleaniści.

DZIEŃ PRAWDZIWEGO SZCZĘŚCIA.

Opowiadanie.

(Dokończenie).

W kościele poważnie, uroczy, pięknie!... Oltarz Najświętszego Sakramentu strojnie przybrany w kwiaty, kobierce i mnóstwo światła, posadzka wyrzucona tatarakiem, cała świątynia umiona drzewkami. W nawach stały już gromady ojców i matek, sióstr i braci, krewnych, a wszyscy ze świecami w rękach, by uczestniczyć w tej wielkiej uroczystości. Sama zaś dziatwa, przybrana pięknie i czysto, wyczekiwała w bocznej kaplicy na swego przewodnika, co ich miał zaprowadzić do Pana na gody!...

I Marynia włączyła się w tę gromadkę, jej serduszko zabiło już tą ostatnią tęsknotą i niecierpliwością — a matka i siostry w gromadzie starszych stanęły, tam samem przejęte usposobieniem.

Zadzwoił dzwonek przy zakrystyi i zadrgały wszystkie serduszka... Kapitan przybrany świątecznie, podążył w stronę kaplicy, gdzie były go-

Porządek i czystość.

Już to prawdę mówiąc, wielu z naszych nie odznaczają się porządkiem i czystością. Mamy piękne cnoty, ale byłoby nam daleko lepiej, gdybyśmy do nich dodali porządek i czystość, z których tyle korzyści wypływa dla każdego! Najwyżej w tym względzie stoją katolicy belgijscy. Wejdz do nich choć na wsi, a mimowoli wypowiesz, że ci ludzie mają się dobrze i niezawodnie odgadniesz, że u nich jest porządek i czystość, gdy przeciwnie u nas w tych samych stosunkach między naszymi, jest bieda i niedostatek. Przekonamy się równie, że u naszych będzie wielki brak porządku, ładny i czystości. Nie ma podobno człowieka, któryby nie chciał przyjemnie i szczęśliwie żyć na tym świecie. A czemuż nie chcemy tak robić, żeby to nastąpiło? Głównym środkiem do osiągnięcia takiego stanu jest zamiłowanie w porządku i troskliwe dbanie o czystość i ochędostwo. Można więc śmiało powiedzieć, że jak porządek przyczynia się do dobrobytu, tak znowu czystość do zdrowia, a zatem i wesolości. Porządek zaś zależy na tém, ażeby każdą czynność w swoim wykonywać czasie i nigdy niczego nie odkładać do późniejszej pory.

Siej i zbieraj w czasie swoim,
Będzie pieniąż w mieszku twoim.
Kto nie robi lecz odkłada,
Biedę wabi, nieraz biada.

Kto chce mieć porządek, niech wszystko kładzie i robi na swoim miejscu, bo kto rzeczy swe rozrzuca, nieraz później się zasmuca. Kto sieje nie na stósowném miejscu, pewnie obfitych plonów się nie doczeka.

Porządek wymaga także, żeby wszystko

w należyty wykonywać sposób. Każda czynność każda praca ma być starannie i dokładnie wykonaną.

U kogo jest porządek, ten nie traci czasu na szukaniu rzeczy; on i w nocy bez świecy znajdzie łatwo, czego potrzebuje.

Porządek chroni człowieka od mezołu. Nieporządny nieraz dwa i trzy razy musi robić to, co porządny zrobi odrazu i dobrze.

Porządek rozwesela tego, który jest jego przyjacielem, zasmuca tego, który go unika. On tedy zmniejsza kłopoty i nieprzyjemności, jakie często bardzo spotykają nieporządnym ludzi?

Nieporządek do wielkiej nieraz prowadzi szkody, dla tego, ażeby uniknąć tego wszystkiego, powinniśmy szczerze umilować porządek w czynnościach, pracy i rzeczach naszych, a nie narazimy się na kłopot i stratę.

Powiedzieliśmy wyżej, że czystość podtrzymuje zdrowie. I nie skłamaliśmy ani na włos jeden. Gdzie bowiem nieczystość się zakorzeni, tam pewnie o zdrowiu nie ma mowy.

Ponieważ ciało nasze wszystko to, co mu jest użytecznem, przyjmuje w siebie z swego otoczenia, a szczególnie z powietrza, nietylko za pomocą oddychania, ale także i przez swą skórę, z której wydziela niepotrzebne i zużyte części, łatwo więc każdy odgadnąć może, że skóra, za pomocą której to wciąganie i wydzielanie się odbywa, nader czystą być powinna, ażeby wszystkie te czynności z łatwością wykonywać była w stanie. W tym też celu należy w największej czystości utrzymywać całą skórę na naszym ciele i nietylko twarz, szyję i ręce myć i oczyścić, ale także zmywać i inne części ciała, na których osiada drobny pyłek pomimo odzieży naszej. Nie-

Wśród innych jaśniała i odznaczała się skupieniem ducha i rozrzuwieniem nasza Marynia, już jej łzy przez przerwy, strumieniami swobodnie płynęły, a kiedy ukłękła, by odebrać z rąk kapłana Najświętszą Hostyę, coś nadziemskiego w osobie swojej przedstawiała. Już i kapłan dłużej łzy w swoim oku utrzymać nie mógł, — a matka zdala głośno zakała, któremu łkaniu głos rzewny innych matek zawtórzyl!

Muzyka płaczących matek, szczęśliwych szczęściem swych dzieci, przyjmujących po raz pierwszy Komunię świętą, o! jakże prześlicznie i czarownie odbijała się o sklepienia kościoła! Sami w niebie aniołowie tej muzyce wtórzyli, a sam Bóg jej pobłogosławił!

Skończyła się uroczystość! Już rozeszły się dziatki do domów na posilek, by tam wnieść z sobą błogosławieństwo posiadanego przez nich Jezusa, — a Marynia długo jeszcze czekała zatopiona w modlitwie, na uboczu klęczała. Ach! ona zapomniała o sobie, o ziemi, myślą się w niebo przeniosła, sercem przy Bogu spoczęła i zdała jej się, że tu już wstać należy!.. Matka podobnie modlitwą zajęta, budzi się z tego błogiego upojenia i zbliżywszy się do Maryni, z cicha do niej wyrzece:

towe już dziatki. I stanął przed Oltarzem, i zwrócił się do nich, i serdecznie przemówił — a w mowie tej przedstawił dokładnie, gdzie pójdą, po co, jakie ich tam szczęście oczekuje, pobłogosławił je kapłańską ręką i sercem, i zawezwał do wznowienia obietnic na Chrzcie świętym uczynionych! Wszystko, co było w kościele, zalało się łzami, słysząc jak ta gromada dzieci na głos swego pasterza wyrzekała się grzechu, przyobiecowała niewinne i cnotliwe życie, — jak łkaniem przerywaną mową wyrażała uczucia swej wiary, jak w końcu pochwywszy z rąk jego gorzące świece, z pieśnią na ustach, parami udała się za swym przewodnikiem przed Oltarz Najśw. Sakramentu.

Wyszła uroczysta msza święta! Po Komunii kapłana nastawało rozdawanie Komunii świętej dzieciom. Cóż to za rzewny był widok tej dziatwy, niby widok aniołków otaczających tron Boga swojego, — jak on każdego poruszyć musiał, ileż myśli, ile uczuć w każdym sercu on zrodził! Wszystkie twarzyczki były rozplamione, w każdym oku łza, wszystkie rączki w krzyż na piersiach złożone, wszystkie główki pokornie pochylone, wszystko prześliczne! O! gdyby można było jeszcze przeniknąć, co się działo w duszach dziecinek!..

raz to na ciele widzimy dosyć brudu, pochodzącego z owego nagromadzonego pyłu.

W ciele naszym jest bardzo wiele dziurek (zwanych porami), których nie widzimy wolnym okiem. Przez nie to, za pomocą wypocin i wyziewów wyrzuca natura niepotrzebne części z ciała. A gdy je brud pozatyka, nie mogą się wydobywać z ciała, a natomiast nie wciskają się w ciało z powietrza części wzmacniające. Z tego też powodu tworzą się na ciele wyrzuty rozmaite, powstaje ból zębów, zapalenie płuc i choroby inne, których męki kończą się dopiero w godzinie śmierci.

[Dokończenie nastąpi.]

Czém jest praca ?

W jednym z sławnych dzieł znakomitego myśliciela angielskiego, Samuela Smilesa p. t. „Oszczędność“ znajduje się następujące przeszliczne określenie znaczenia pracy: „Praca jest jednocześnie ciężarem, karą, zaszczytem i przyjemnością. Może być pojmowaną jako ubóstwo, jednakże zarazem jest w niej coś wspaniałego. Wszystko, cokolwiek wielkiem jest w człowieku, pochodzi z pracy — wielkość w sztuce, w literaturze, w umiejętności. Wiedza — to skrzydło, przy pomocy którego sięgamy nieba, nabywana jest tylko pracą. Geniusz jest tylko zdolnością, pracowania najusilniejszego, zdolnością podejmowania i dokonywania wielkich, bez wytchnienia, wysień. Praca może być sobie karą, lecz w rzeczy samej jest karą chluby i chwały pełną. Praca to służba Boża, to zadosyćuczynienie obowiązkom, to hymn pochwalny, to nieśmiertelność — dla tych, którzy w najczystszych zamiarach spełniają ją dla celów najwyższych.

O PIELĘGNOWANIU WŁOSÓW

przez

D-ra Corneliusa.

[Dokończenie.]

Po tem przygotowaniu możemy się zwrócić do sposobu obejścia i pielęgnowania zdrowych włosów. Do konserwowania i wzrostu potrzebuje włos: pierwsze, zdrowej krwi, przypływającej bez żadnych przeszkód do naczyńka skóry; drugie, stałej czynności tak, aby wysysanie i przetwarzanie materii pokarmowej mogło się skutecznie regularnie; trzecie, nieprzerwanej czynności wydzielania się skóry podtrzymanej tem, gdy

— No Maryniu, czas, pójdziemy już do domu, po posiłku możemy wrócić na sumę.

Oddało dziecię raz jeszcze pokłon Najświętszemu Sakramentowi, wstało poważnie przeszedłszy kościół, towarzyszyło matce i rodzeństwu do domu.

O! piękna duszyczko, bodaj ci nigdy twego drogiego Oblubieńca nie zbrakło!

Ale cóż za skutki z tak szczęśliwego i dobrego połączenia się ze Zbawcą swoim? Ach! dość powiedzieć, że zdawało się wszystkim, jakby sam Bóg odtąd w domu tej pocziwej zamieszkał rodziny!

Marynia stała się istnym aniołkiem dla wszystkich domowników i całego rodzeństwa.

Nikt nie usłyszał nigdy skargi na jaką niegrzeczność Maryni. Mateczki swojej myśli odgadnąć pragnęła. Dla siostr słodka, dobra, w szkole pilna, uważna i spokojna, w kościele przykładna i nad wiek pobożna, dla ubogich litościwa i miłosierna, nieraz swą wieczną lub śniadaniem dzieląc się z niemi, w zabawie niewinna, prosta i serdeczna, — oto owoce godnego przez nią przyjęcia po raz pierwszy Komunii świętej. Marynia wzrosła w latach, ale z drogi cnót nie zбочyla, — z każdym owszem rokiem, z wzrostem lat i rozumu, i jej snoty, jej piękne czyny wzrastały!

otwery gruczołków tłuszczu nie są zatkane; czwarte, wolnego przystępu światła i powietrza; piąte, właściwego nasycenia, zastosowanego do różnego usposobienia włosów. Warunki te można streścić w tych słowach: właściwy pokarm i utrzymanie w czystości skóry i włosów, stanowi ich dobrobyt. Jakże zatem mamy mieć staranie o właściwy pokarm dla włosów? Wprawdzie nie można bezpośrednio żywić włosów, więc żywienie ich winno się skutecznie pośrednio, powiększając ilość krwi krążącej w najdelikatniejszych naczyniach skóry i organach kielkowych. Co się otrzymuje, jeżeli dziennie kilka razy pobudzamy napływ krwi ku tymże.

Dla zdrowych włosów nie potrzeba ani szczególnej pomady lub innych drażniących skórę środków, tylko poprostu zwyczajnego grzebienia.

Czesąc włosy najpierw rzadkim, potem gęstym grzebieniem, naciskając w miarę na skórę, uskutecznią się napływ krwi, skóra silnie pocierana, wydaje też obfitszy pokarm włosom. Rano i wieczór trzeba włosy dobrze przeczesywać, nawet w przeciwnym kierunku, następnie wyszczotkować nie zbyt ostrą szczotką lub wytrzeć skórę flanelą.

Jeżeliśmy ukazali grzebień, jako zbawienny, choć presty środek do utrzymania czystości głowy i działania na wzrost włosów, nie chcemy jednak przypisywać mu tego wyłącznie bo i zdrowy włos potrzebuje od czasu do czasu oprócz mechanicznego, innego więcej gruntownego oczyszczenia. Podług tego jak skóra i włosy wystawione są mniej lub więcej na pył, podług przyzwyczajenia pomadowania ich częściej i rzadziej, należy myć głowę w większych lub mniejszych przedziałach czasu.

W naszych spostrzeżeniach zrobiliśmy uwagę, że włosom nie powinno zbywać właściwego namaszczenia. Natura włosów często wymaga użycia jednej substancji, wyłączając drugą; ilość używanych środków powinna być zastosowaną do własności włosów. Suche, ostre włosy potrzebują daleko więcej tłuszczu jak z natury miękkie włosy, w których tłuszcz skóry wydziela się nierównie obficie.

Do pielęgnowania i utrzymania zdrowych włosów należy w końcu regularne przycinanie. Obcinanie włosów powinno się odbywać w pewnym zawsze czasie i niezbyt często, zwłaszcza w dojrzałym wieku. Nie zależy na tem, czy kto nosi długie czy krótkie włosy, lecz do jakich jest przyzwyczajony od młodości.

Osoby, które wcześniej miały włosy krótko ostrzyżone, mają je mocne i gęste, ponieważ się skóra hartuje i mniej jest podległą chorobom

O! gdyby wszystkie dzieci z takim przygotowaniem, z takim uczuciem, z taką pobożnością, i wiarą przyjmowały pierwszą Komunię świętą! bodaj złączone z swym Zbawicielem do śmierci z Nim połączone przetrwały; bodaj przytem pamiętały całe życie na tę ważną i wielką tegóż życia swojego chwilę, chwilę prawdziwego szczęścia, i jej wspomnieniem pobudzały się do wytrwania na przyobiecanej podówczas drodze cnoty i pocziwości!

Matki, ojcowie, uczestnicy szczęścia swych dzieci, dopomóżcie im do tego szczęścia, posyłając je zawsze na nauki do kościoła, — raczej ty ojcze wówczas popaś bydełko, ty matko sama oprzątnij chatę i dobytek, a nie odrywajcie dzieci od tych nauk i tego przygotowania, które zwykle po naszych odbywają się kościołach. Niechaj dziecię nie będzie uważane tylko jako narzędzie i pomoc do naszej pracy — raczej korzystajmy z każdej sposobności, by je oświecić, ugruntować i utwierdzić w wierze, umoralnić, podnieść duchowo, słowem, nawet tu na ziemi uszczęśliwić, — a bądźmy pewni, że innej jak powszechnie dzisiaj się dzieje, doczekamy od naszych dzieci pociechy na stare lata.

skórnym. Kto od dzieciennych lat jest przyzwyczajony do długich włosów, ten może się łatwo zaziębić nagłem przejściem do krótko ostrzyżonych i tym sposobem utracić wszystkie włosy; dawna zasada nakazuje tym, którzy od młodości są przyzwyczajeni do długich włosów, nie skraćć ich gwałtownie, szczególnie podczas zimy.

Dzieci zawsze powinny mieć krótkie włosy, nie tylko dla łatwiejszego utrzymania czystości, lecz także dla większego wzmocnienia i zahartowania skóry. Dla blond koloru włosów przede wszystkim zalecamy krótkie obcinanie, bo włos ten jest cienki i delikatny, a przez obcinanie nabiera więcej mocy. Ponieważ rzadko kto zachętuje te przepisy, widzimy bardzo często lysych blondynów. Chociaż włos u kobiet zazwyczaj jest i powinien być długi, nie trzeba zaniedbywać przycinania końców, przynajmniej raz na kwartał, aby utrzymać wzrost i zapobiedz rozsypywaniu włosów.

Wszystkie powyższe rady odnoszące się do pielęgnowania zdrowych włosów, nikt nie zarzuć nam, aby były zbyt trudne do spamiętania, lub niemożliwe w wykonaniu.

Szkodliwy wpływ noszenia okrągłych grzebieni na porost włosów u dzieci.

Używanie grzebieni okrągłych dla dzieci okazało się najgubniejszą w przyszłości, albowiem nietylko że niekorzystny wpływ wywiera na kształt głowy, gdyż głowa robi się wklęsłą w miejscu gdzie umieszczony grzebień, ale nadto wydziera włosy ze skroni i czoła, a dzieci które przez lat kilka nosiły takowe są teraz z czołami do połowy głowy. Wyrugowawszy więc grzebienie nie narażać dziecka na nieprzyjemne opadanie włosów na oczy, lecz najlepiej małym dzieciom szesawszy wszystkie włosy na czoło, równo obciąć na kształt jak noszą włosianie, a nietylko że dzieciom jest w tym sposobie strzyżenia bardzo do twarzy ale nadto włosy nie są narażone na żadne nadużycie, a tem samem dobrze się konserwują i zaoszczędzają aby doszedłszy do pełnoletności było ich więcej na przystroj głowy.

Przypatrzmy się małemu dziecku, że włosy naturalnym sposobem rozchodząc się na czubku głowy, rosną na wszystkie strony do dołu, zatem najoczywistszy dowód, że włosy zaczesane do góry i zapięte wspomnianym grzebieniem, są gwałtcone, a że u małego dziecka słabiej siedzą w oprawie jak u starszych osób, przeto i łatwiej wydzierają się. Z tych więc powodów użycie grzebieni dla małych dzieci zasługuje stanowczo na potępienie.

— KONIEC. —

Przegląd polityczny.

NIEMCY.

Berlin. Wybory do Izby deputowanych sejmku pruskiego mają się odbyć, jak donosi „Berl. Tageblatt“ już 18 października.

— Niektóre dzienniki przypominając, że dawniej nigdy monarchowie i książęta nie odwiedzali się tak często, piszą słusznie, że nastąpi teraz doba „spotkań królewskich“, a im częściej ponawiać się będą te dawniej rzadkie spotkania i odwiedziny, tem więcej one tracić będą na znaczeniu.

— Na tegoroczną rewię cesarską przybędzie arcyksiążę austriacki Albrecht i wielki książę rosyjski Mikołaj.

— Korespondent angielskiej „Daily Chronicle“ twierdzi, że Dania uczyniła Niemcom propozycją zawarcia formolnego przymierza, jeżeliby zwrócono jej Szlezwik północny; propozycją tę ałoli rząd niemiecki odrzucił.

— W dobrze poinformowanych kręgach wojskowych obiega pogłoska, że zbyt podeszły wiek nie był wyłącznym powodem ustąpienia hr. Moltkego. Cesarz zamierza znacznie podobno powiększyć wojenną marynarkę niemiecką i zamienić Niemcy także w pierwszorzędną potęgę na morzu. Planu tego atoli Moltke z rozmaitych względów nie pochwalał ani nie pochwał, tak samo, jak nie pochwalał go i były szef admiralicy, hr. Caprivi, który też w skutek tego ustąpić musiał miejsca swego admirałowi hr. Monts. Hr. Moltke nie godził się także na budowę kanału helsztyńskiego, który ma połączyć Bałtyk z morzem Północnym i z umysłu nie uczęszczał na te posiedzenia parlamentu, na których nad budowę kanału obradowano. Ta różnica zdań spowodować miała w końcu sędziwego marszałka do wniesienia prośby o dymisy, która mu też udzieloną została.

— Organ konserwatystów niemieckich „Kreuz Ztg.“ umieściła w sobotę bardzo ostry artykuł przeciw żydom. Żąda zniesienia ich równouprawnienia.

— Pożar, który w nocy na poniedziałek wybuchł na Steinwerderze w Hamburgu, zniszczył do szczytu 7 wielkich namiotów, w których złożone były wielkie ilości bawełny, cukru, ryżu, soli, win i innych towarów. Zginęło w płomieniach 6 osób, z których dwie zwęglone znaleziono pomiędzy gruzami. Szkodę obliczają na kilka milionów marek.

— „Boersen Ztg.“ donosi, że w skutek zmian w armii ustąpi dotychczasowy minister wojny Bronsart v. Schellendorf, a miejsce jego zajmie dotychczasowy szef wojskowego gabinetu cesarskiego, generał Hahnke. Oba te urzędy na nowo zostaną złączone. Równocześnie donosi organ rzeczony, że niebawem zostanie 70 pułkowników i podpułkowników stawionych do dyspozycji i zastąpionych młodszymi siłami.

— Rząd postanowił sprawić jeszcze w tym roku kilka parowców, przeznaczonych do przełamywania zatok lodowych. Najpierw otrzyma parowce takie rzeka Łaba (Elba).

ROSYA.

Wojskowa gazeta rosyjska „Inwalid“ donosi, że w gubernii chersoneskiej odbędą się wielkie sześciomiesięczne manewry wojska rosyjskiego, na których będzie też car.

AMERYKA.

Sejm amerykańskich Stanów Zjednoczonych odrzucił traktat zawarty z Kanadą względem rybołówstwa, proponowany przez prezydenta Clevelanda. W skutek tego żąda tenże w orędziu pełnomocnictw ku skutecznemu popieraniu i wykonywaniu opieki nad amerykańską handlową flotą.

Wiadomości miejscowe i potoczne.

Bytom. Według najnowszego zestawienia, to państwo niemieckie miało 46,855,704 mieszkańców. Z tych było 22,933,664 mężczyzn, a 23,922,040 niewiast. Rozumie się, że w liczby te wchodzi nędź i dzieci.

— Dotychczasową wolność jazdy na kolei żelaznej urzędników przy tejże, obecnie znacznie ograniczono.

— Według rozstrzygnięcia sądowego, tytuł „majster“, „mistrz“, przysługuje tylko takiemu rzemieślnikowi, który do cechu należy. Panowie majstrowie nie cechowi, niechaj się strzegą podpisać się np. majster krawiecki, albo tam jaki inny, a gorzej jeszcze, gdyby tytuł ten kazał sobie wymalować na szyldzie. — Dodajemy, że sa-

modzielni niecechowi majstrowie mogą bez egzaminu wstąpić jako cechowi majstrowie do odnośnego cechu.

γ W Mysłowicach mieszkańcy ulicy Modrzewskiej wystraszyli się ze snu ogromnym hukiem wśród nocy, powstałym przez wybuch kilku naboju dynamitowych, jakie podłożono pod dom strażnika rosyjskiego. Wszystkie szyby popekały od wybuchu. Strażnika i rodzinę jego siła dynamitu wyrzuciła z łóżek, ale zresztą nic im się nie stało. Mury domu nieco popekały.

μ Gliwice. Na konferencyach nauczycieli okręgu gliwickiego zastanawiano się często nad pytaniem, dla czego w szkołach mianowicie większych zadawane wypracowania tak słabe wykazują rezultaty? Na to odpowiada korespondent „Germanii“: Nad rzeczonem pytaniem nie mało prawdopodobnie nauczyciele głowę łamać sobie będą tak w ustnych jako też piśmiennych referatach, a przecież odpowiedź jest aż nadto łatwą: Oto nauczyciele nie znają języka polskiego a dzieci niemieckiego, w skutek czego dzieci nie uczą się ani dobrze języka polskiego, ani niemieckiego. Jak papugi powtarzać będą niektóre zdania, ale gdy zadaniem im zostanie niemieckie wypracowanie, to dopiero okazuje się, jak mało umieją po niemiecku.

[†] Św. Anna. O cudzie jaki się tu stał, a o czym doniósł już „Opiek. Katol.“ znajdujemy w pismach niemieckich orzeczenie ks. prob. Adolfa Puler z Zwittau z dnia 17 sierpnia tr., w którym jako dusz pasterz zeznaje: że pobożna pani Hildegard Spöner z Zwittau utraciła przez chorobę mowę, a doktor, który ją leczył zeznał, że tejże — w sposób naturalny — więcej nie odzyska. Uczyniła więc też papi pielgrzymkę do św. Anny na Górnym Ślązku, gdzie znalazła upragnione szczęście, to jest, odzyskała napowrót mowę.

§ Opole. Dla kończących rok 25 życia, właśnie w chwili od wyłożenia list wyborczych a wyborami, zapadł ważny wyrok: że ci mają już prawo głosowania, czego dotychczas nie było.

✶ W powiecie prądnickim schwymano dwóch oszustów, którzy pod postacią: jeden księdza, a drugi braciszka zakonnego, wyludzali od ludzi pieniądze niybo na potrzeby kościelne.

— Chełmińska dyecezya. Suma pieniędzy, które biskupstwu i duchownym dyecezyi chełmińskiej od 1go lipca 1875 roku do 1 października r. 1883 nie zostały wypłacone z kasy rządowej, wynosi około 872,000 M. Mniej więcej czwartą część tej sumy pokryły składki dobrowolne księży i wiernych.

Rozmaitości.

* Pięknej niespodzianki doznał w Minden we Westfalii zatrudniony na dworcach kolei żelaznej ślusarz Prassuhn. Otrzymał on wezwanie do stawienia się w głównej kasie rejencyjnej, gdzie mu wypłacono 460,000 marek, jakie nań spadły w dziedzictwie po zmarłym bracie, który przed wielu laty wywędrował do Indyi i tam się majątku tego dorobił, a nie pozostawił innych spadkobierców.

* W Haynau przed tygodniem stolarz Engmann, młody jeszcze człowiek, przy jedzeniu wsiem połknął pestkę, która posuwając się na dół, zraniła tak zwaną ślepą kiszkę, ztąd powstało zapalenie, i nieszczęśliwy ów człowiek zakończył życie we wielkich cierpieniach.

* Mały motor elektryczny, mający średnicy 30 cm., a wysokości 18 cm., wykonała firma Siemens i Halske w Berlinie. Motor ten ma siłę $\frac{1}{10}$ konia i może być użyty do obrotu machin do szycia, małych tokarni itp. Daje 2500 obrotów na minutę i całymi dniami może być w ruchu, nie potrzebując nadzoru.

* Miasto Berlin ma 190 i pół miliona marek długu.

* Na zjeździe stowarzyszeń homeopatycznych niemieckich stawiono wniosek, który żądał wystąpienia petycji do sejmu o zakładanie aptek homeopatycznych. Wniosek ten nie pozyskał większości głosów, z powodu, że zakładanie takich aptek nie uchroniłoby publiczności przed nierzetelnością.

* Cała armia francuzka będzie zaopatrzoną w karabiny Lebel'a i wywiezioną w obchodzeniu się z niemi już do miesiąca listopada. Żołnierze, jak donoszą pisma francuzkie, są w tym karabinie, że tak powiemy, rozkochani; strzały są celne i dalekonośne, nie powodują huków, a dymu mało widać po strzale. Konstrukcyja karabina tego nie jest tajemnicą, ale trudno go użyć temu, kto nie zna fabrykacyi osobnego prochu brunatnego, którą Francuzi trzymają w wielkiej tajemnicy.

* Owoc spadły z drzew najlepiej można zużytkować, jeżeli się z niego wyrabia galaretę. Liczne próby wykazały, że owoc niezupełnie dojrzały więcej daje galarety niż dojrzały. Zużytkować można go i w małych ilościach. Gotuje się owoc należycie opłukany, nieobierany w kotle do miękkości, ale nie na powidła, poczem go się zestawia w większym naczyniu przez 2—3 dni, gdyż ten czas jest potrzebny do wytworzenia się galarety; bierze się potem owoc i napelnia nim worki, które się powieszka nad naczyniem, aby sok tam ściekał; skoro przestanie ciec, dopomaga się cokolwiek rękami, ale nie należy tak cisnąć, aby sok stał się mętnym. Skoro sok przestanie odciekać, natenczas płyn ten bierze się do ognia i gotuje do ciągotości syropu. Cukru dodaje się tyle, aby galareta była słodką; zanim galareta stężeje, należy dodać wanili, cynamonu lub imbiru itp., co kto woli. Stężełą galaretę zachowuje się potem w suchym miejscu.

* Kawa palona jako środek odwaniający i konserwujący. Kawa palona jest najlepszym kاذidłem, oczyszczającym powietrze tak w pokoju chorego, jak i w czasie niezdrowym panujących epidemii, posiada bowiem własności szybkiego niszczenia tak zwierzęcych jak roślinnych, zdrowiu szkodliwych organizmów mikroskopijnych. Czytamy w „Journal d'Alsace“ obszerniejsze zastosowanie tego środka. W lecie na wsi mięso nie zawsze w świeżym stanie daje się utrzymać, otóż piwnice, szafy, lodownie przenośne, gdzie takowe utrzymanie bywa nabierają złego odoru, który prócz tego, że jest bardzo niezdrowym i źle powietrze wytwarza, pociąga za sobą i to jeszcze, że mięso świeże do takich zachowań wniesione, bardzo prędko się psuje, to jest „czuć je“, jak się pospolicie mawiać zwykło. Piecyk do kawy z funtem świeżo spalonej w niej kawy, wniesiony do piwnicy i otworzony tamże, w kilka chwil piwnicę ze złego zapachu oczyszcza. Dobrze jest wykadzać podobnie piwnicę od mleka, gdy w nich zapach stęchły lub kwasem przejęty czuć się daje. Zwierzyna i drób bity przechowują się bardzo dobrze, skoro wypaproszwszy je, między sierć lub pierze mielonej kawy nasypiemy. Posypanie mieloną kawą tak mięsa i ryb, ma mieć te same skutki, przypominamy przecież mimochodem, czytelnikom naszym o „truciznie ryb.“ Ryby żadnej, wyjąwszy w stanie natychmiastowego zamrożenia, przechowywać się nie godzi, bo może to być dystylowaniem trucizny, na którą nie ma odczynnika. W „Journal d'Alsace“ czytamy, aby zwierzynę po wypaproszeniu świeżą wodą z krwi wypłukać i wysuszyć, a ma się przechowywać lepiej.

ŻARTY.

** Wojtek: „Czemuż się na świecie tak źle dzisiaj dzieje?“

Kuba: „Bo po więzieniach wielcy nie siedzą złodzieje.“

** Macioś do ojca: Tatko, dla czego ten pan taki smutny?

Ojciec: „Widzisz, spotkało go nieszczęście, i od tego czasu tak posmutniał, że się nigdy nie rozśmieje.“

Macioś: „To go niech kto troszkę polechce.“

** „Na co pan trzymasz tyle kotów?“

„Do czyszczenia talerzy“, odpowiedział gospodarz.

Kurs pieniężny.

Za Rubla płać - - - - - 2 M. 03 fen.
Za Guldena - - - - - 1 „ 66 $\frac{1}{2}$ „

Wielkie wygrane bez rezyko

Franków 600,000 i 300,000 są naprzemianną i główną wygraną przy

6 razy rocznie odbywającym się cięgnienu

tureckich kolei premiowych obligacji

w których przypadają wygrane:

60,000, 30,000, 20,000, 10,000 franków i t. d.

Każdy los musi wygrać najmniej 400 franków, jeżeliby nie było szczęścia osiągnąć głównego losu, a przy najmniejszej wygranej otrzymuje się 3 razy tyle ile się wpłaciło.

A więc nadzwyczaj korzystnie. Listy po każdym cięgnienu darmo.

Przyszłe cięgnienu 1-go października 1888.

Miesięczna wkładka za jeden cały los z natychmiastowym prawem do wygrania

wynosi tylko 5 M. i portu 25 fen.

Laskawe zlecenia i zamówienia losów uprasza jak najprędzej

BANK - GESCHÄFT:

Josef Scholl, Katscher O/S.



Starzy „Nordhäuser“

wódka z żyta

à Liter M. 1,25, 1,75, 2,50 u. M. 3.— ff. Qual. incl. flaszk. albo sądk.

„Nordhäuser“

zbożowa - kminkówka

à Liter M. 1,75 incl.

„Nordhäuser“

zioława - gorzka - żołądkowa

nazwana „Passepartout“ à Liter M. 2.

Sądeczki na próbę à 4 Liter } Pudełko
Pudełka na próbę z 2 flaszkami } pocztowe.

Firma: Anton Wiese,

Kornbranntwein-Brennerei in Nordhausen.

PIERWSZE KAUCYONOWANE WSZECHROSSYJSKIE BIURO
INFORMACYJ, INKASSA I REALIZACYJ

N. EHRLICH,

(dawniej Ehrlich & Grünceig)

w WARSZAWIE, 11. Orla 11.

1) Udzielamy wszelkie informacye handlowe z Królestwa, Cesarstwa i Zagranicy (Europy); 2) Inkasujemy wszelkie obiegowe Wexle i przekazy na wszystkie miejscowości Królestwa i Cesarstwa; 3) Realizujemy wszelkie handlowe należności z Królestwa i Cesarstwa bez żadnych kosztów; 4) Posiadamy solidnie zjednoczonych korespondentów, agentów i prawników we wszelkich miejscowościach Królestwa i Cesarstwa oraz Zagranicą.

Adres dla depesz: „Kaucyonowane Biuro Warszawa“.

Przeszło 100 niemieckich i austriackich referencyj!!!

Ostrzega się przed naśladowaniem.

Skąd przyszłaś Pani do tak pięknych włosów???

Wspaniałe loki osobliwa gęstość — zdebiją męczyżnę, zachwyca kobiety, Trzeba być baczny — a jest Waszą wolą — Mleście ozdoba, mleście tę zaletę!

Po użyciu Phönix-Pomade.

Po użyciu Phönix-Pomade.

Phönix-Pomada

na poroś włosów i wąsów

profesora H. E. Schneiderei, M. T. A. M., po umiejętnych doświadczeniach i spostrzeżeniach z najlepszych środków zestawiona, a uznana przez liczne powagi tak krajowe jak i zagraniczne, wniesła pod gwarancją u dam i męczyżn tak młodych, jak i starych w krótkim czasie piękny i bujny wzrost włosów, a strzeże: od łupieżu, wychodzenia i dwojenia się włosów, zawczesnego siwienia i łysin itp. Kto więc chce posiadać tę naturalną piękność włosów i utrzymać ją aż do późnego wieku, niechaj używa tejże „Phönix-Pomady“ która przez swój miły zapach jak i taniść w obec innych podobnych fabrykatów bardzo się odznacza. Wysyłka pocztą po poprzednim nadaniu należytości, albo za zaliczką pocztową na cały świat. — Cena za pudełko 1 Mk., — i 2 Mk., — Poszukuje się odsprzedawających.

Marka zastrzeżona.

Marka zastrzeżona.

Gebr. Hoppe, Berlin SW.

Charlotten-Str. 22a, nahe der Leipziger Strasse.

Lekarsko-chemiczne laboratorium i handel drogerijny.

Do dostania w Bytomiu: u p. Alberta Mittek, skład drogerijny, na ulicy gliwickiej; — i u J. A. Adamietz, główny skład ulica kościelna N. 1, i komandyta ulica długa N. 19.

Fabryka pianinów

A. Klose w Brzegu (Brieg),

Schlossplatz Nr. 9,

poleca fortepiany i pianina najlepszego fabrykatu, wieloletnia gwarancya, na odpłatę przyzwala

1. Koncertowe pianino 850 Mk.
2. Boudoir pianino 675-700 Mk.
3. Gabinetowe pianino 575-600 Mk.
4. Szkolne pianino 475 Mk.
5. Angielski krótki fortepian od 1,000-1,500 Mk.

Wierzch: orzechowe drzewo albo podobieństwo do hebanowego.

Dobre a używane instrumenta są także na składzie.

Szanownemu Duchowieństwu i panom nauczycielom dam jeszeze większe i korzystne ustępstwa.

BAHNHOF-HOTEL

(E. Noak.)

Najwygodniejszy dla podróżnych.
Pokoje od 1,50 M.
Portyer przy każdym pociągu.

Uczeń

porządnych rodziców, chcący się wyuczyć sztuki wyrobów z mięsa i wędlin (Wurstmacher) znajdzie natychmiast miejsce u

C. Krichler'a

w Bytomiu, ulica kościelna.

Natur-Weine

von Oswald Nier

Hauptgeschäft [N^o 108] BERLIN

Do dostania w Bytomiu u kupca p. F. Buja, ulica dworca kolei żelaznej, naprzeciw hotelu Sanssouci.

Polecam mój wielki skład

trumien metalowych jak i z drzewa.

Także ubiory dla zmarłych, trzewiki i ak-samitne kaptle, które mam na składzie zawsze gotowe, po jak najniższych cenach.

Bytom.

Ulica Tarnowicka Nr. 19.

L. Schulz,

majster stolarski, naprzeciw nowego kościoła świętej Trójcy.

Franc. Letzel

w Bytomiu ul. Dyngos przy Bulewarze Nr. 32

poleca wielki swój skład

żelaza, wszelkich wyrobów z żelaza, ocelu, blachy itp. jak i różne maszyny gospodarcze.

Polecam po najtańszych cenach mój wielki skład pięknie palących się

Cygar

1 kista (100 sztuk) po 2, 2,25, 2,50, 2,70, 3, 3,10, 3,30 3,60 i t. d. i t. d.

Prawe wina

od najtańszego do najwyborniejszego gatunku.

Bytom.

FR. ZAWISCHA.

Obok starego kościoła farnego, ulica tarnowicka Nr. 36.

Dr. Spranger'a krople żołądkowe pomagają natychmiast w migrenie, kurczach żołądkowych, chorobach do wmit, bólach głowy, bólach brzucha, zaplegnienu, kwasach żołądkowych, nadęciach, zawrotach, zganiach, skrofulach, itp. Przeciw hymoridom, twar-dości brzucha wyborne. Sprawiają prędko i bez boleści roz-wolnienie, czynią apetyt. Do dostania: w Bytomiu w aptece pod Aniołem, i w Pyskowicach w miejskiej apte-ce. Flaszeczka po 60 fen.

Skład trumien, od największych do najmniejszych, mam zawsze tani na składzie. Przy tej sposobności polecam nową Publiczności mój warsztat stolarski przy budowlach itp. Skora i rzetelna usługa.

Robert Hensel, w Bytomiu, ulica Kościelna 13.